

I/3/3-23

ARCHIWISTA

BIULETYN KWARTALNY

Stowarzyszenia Archiwistów Polskich

Rok VII

Nr 4 (27)

WARSZAWA

październik-grudzień

1971

REDAGUJE ZESPÓŁ

Andrzej Igielski, Zygmunt Kolankowski (redaktor), Regina Piechota,
Bolesław Woszczyński (sekretarz redakcji)

Adres Redakcji: Archiwum PAN, Warszawa, Nowy Świat 72, pok. 8

5918

inv. 152

Ad Szczepan

Stanisław Nawrocki
Poznań

Nowości w zakresie mechanizacji pracy
w archiwach duńskich i francuskich

Uwagi wstępne

Technika odgrywa coraz większą rolę w różnych dziedzinach życia, znajdując też stale rosnące zastosowanie w archiwach. Ułatwia ona i przyspiesza pracę związaną z wszystkimi formami działalności. Wymienić tu można prace w magazynach archiwalnych, związane z porządkowaniem i inwentaryzowaniem akt, utrzymaniem czystości i ładu, transportowaniem akt, ułatwieniami w pracy biurowej i obsłudze pracowni naukowej, konserwowaniu i mikrofilmowaniem akt, opracowywaniem pieczęci i inne. Dzięki technice można wykonywać w archiwach wiele takich prac, które dawniej były nie do pomyślenia, zwłaszcza w zakresie konserwacji i mikrofilmowania akt.

Nowości techniczne stosuje się też w coraz szerszym zakresie w archiwach polskich. W celu właściwego doboru nowego sprzętu i nowych metod pracy konieczna jest obserwacja tego, co w tym zakresie dzieje się w innych krajach oraz wymiana doświadczeń. Niniejszy artykuł poświęcony jest nowościom technicznym w archiwach duńskich i francuskich, które należą pod tym względem do przodujących

w świecie. Niektóre zauważone tam urządzenia mogą z powodzeniem znaleźć zastosowanie również u nas.

Praca w magazynach archiwalnych

Udogodnienie w tym zakresie polegać może przede wszystkim na stosowaniu takich regałów, które poważnie ułatwiają pracę. W nowoczesnych archiwach używane są głównie metalowe regały, ustawione według systemów zapewniających maksymalne wykorzystanie miejsca. Chodzi tu przede wszystkim o regały tzw. zagęszczone /typ compactus/, ruchome wskutek umieszczenia ich na szynach. Znane są także regały obrotowe /obracające się dookoła swej osi/, które są bardzo wygodne przy opracowywaniu zespołu akt, gdyż ułatwiają manipulowanie rozłożonymi na nich aktami. Regały te składają się niejako z czterech regałów ustawionych w formie krzyża, co zwiększa ich powierzchnię. Prace porządkowe są też ułatwione, gdy odbywają się przy regałach z ruchomymi półkami, których rozstaw w razie potrzeby można dopasowywać do formatu porządkowanych materiałów. Regały obrotowe oraz regały z ruchomymi półkami są często spotykane w archiwach francuskich.

Dla ochrony przed kurzem akta wkłada się do pudełek tekturowych, metalowych lub plastikowych. Pudełka takie chronią też akta przed wpływami atmosferycznymi oraz przed promieniami słonecznymi. Poza tym magazyny archiwalne zyskują estetyczny wygląd.

W magazynach archiwalnych spotyka się specjalne urządzenia służące do przechowywania map i planów, a więc materiałów o bardzo nieraz dużych rozmiarach. Są to szerokie szafy z szufladami odległymi od siebie o 10 do 12 cm. Stosuje się też stojaki z wieszakami, na których umocowuje się plany i mapy, przechowując je w pozycji wiszącej. Te ostatnie urządzenia częste w archiwach duńskich, ułatwiają pracę poprzez szybszy dostęp do przechowywanych w ten sposób materiałów.

W magazynach archiwalnych nie prowadzi się prac porządkowo-inwentaryzacyjnych. Służą do tego celu odpowiednie pomieszczenia na parterze, znajdujące się obok pomieszczenia, w którym przyjmuje się akta z zakładów pracy. Pomieszczenie służące do opracowywania akt jest odpowiednio wyposażone w stoły do pracy i regały do układania akt. Tam też znajdują się urządzenia do dezynfekcji akt i ich odkurzenia.

Wiele trudności i kłopotów sprawia utrzymanie czystości w magazynach archiwalnych. Chodzi przede wszystkim o walkę z kurzem, który osiada nie tylko na podłogach i regałach czy parapetach okiennych, ale także na aktach, powodując ich zanieczyszczenie, zacieranie się opisu kart tytułowych itp. Normalnie do zwalczania kurzu służą odkurzacze elektryczne, stosowane również w naszych archiwach. Na uwagę zasługuje używane w archiwach francuskich urządzenie do odkurzania akt. Aparat ten posuwa się na kółkach, a ma kształt szafeczki, do której wkłada się pewną porcję akt i przy pomocy wirnika z napędem elektrycznym usuwa się z nich kurz. Zaletą tego aparatu jest to, że czynność odbywa się w ten sposób, że kurz nie rozprasza się wokół miejsca pracy. Kurz z akt osiada na dnie aparatu. Poza tym aparat ten jest bardziej wydajny od zwykłego odkurzacza. Nadaje się oczywiście najlepiej do odkurzania akt znajdujących się w dobrym stanie fizycznym, gdyż w wypadku akt luźnych lub postrzępionych może powodować ich uszkodzenie ze względu na silny strumień powietrza. W Sant Lô korzysta się z analogicznego odkurzacza typu Aspiron III.

Transport wewnętrzny

W każdym archiwum transport wewnętrzny odgrywa dużą rolę. Chodzi o szybkie i sprawne dostarczanie akt z magazynów do pracowni i zwracanie ich z pracowni do magazynów, jak też o transport wewnątrz magazynów. Do tego celu służą

wózki różnego typu. Wózki duże, czasami zaopatrzone w dwie lub więcej półek, używane są do transportu w wypadku większej translokacji czy też przy przejmowaniu akt z zakładów pracy. Do zwykłego, codziennego dostarczania drobnych ilości akt do pracowni /zwłaszcza do pracowni naukowej/ służą wózki lekkie, małych rozmiarów, składane, nie zajmujące dużo miejsca w magazynach. Transport akt pomiędzy piętrami zapewniają oczywiście również windy.

W nowoczesnych archiwach francuskich i duńskich do transportu akt z magazynów do pracowni naukowej instalowana bywa niekiedy poczta pneumatyczna. Dostosowana jest ona oczywiście tylko do pewnych formatów, dlatego nie wszystkie archiwalia - zwłaszcza dużych rozmiarów - mogą być przy jej pomocy transportowane. Przesyłanie akt pocztą pneumatyczną jest ogromnym ułatwieniem pracy zwłaszcza w wypadku, gdy magazyny archiwalne liczą kilka i więcej pięter /np. w Rouen magazyn archiwalny liczy 27, a w Beauvais - 13 pięter/.

Wypożyczenie pokoi biurowych

Pokoje biurowe, przeznaczone jako miejsce pracy archiwistów muszą być odpowiednio urządzone. Na urządzenie to składają się głównie wygodne i estetyczne biurka, szafy oraz fotele. Te ostatnie są zwykle obrotowe. Ponieważ w pokojach biurowych archiwistów często wykonują prace porządkowe mniejszych rozmiarów oraz przeprowadzają kwerendy archiwalne, umieszcza się w nich regały, zwykle w formie tzw. meblościanek dla oszczędności miejsca. W pokojach biurowych, w tym oczywiście także w kancelarii, stosuje się różne urządzenia do przechowywania akt powstających w wyniku działalności archiwum, jak i urządzenia do przechowywania kartotek tematycznych, powstających w wyniku opracowywania archiwaliów. Do tych ostatnich celów służą szafy kartotekowe, dające różne możliwości umieszczenia na nich kartotek /poziome, pionowe, obrotowe itp./. Akta przecho-

wywać można również w skoroszytach, segregatorach czy teczkach umieszczonych poziomo, pionowo, lub zawieszanych odpowiednio dostosowanych do tego szafach. Szczególnie rozpowszechnione są szafy z segregatorami wiszącymi, które umożliwiają szybki dostęp do akt.

Wypożyczenie pracowni naukowej

Pracownie te są wyposażone w możliwie najlepszy sposób, gdyż stanowią one swego rodzaju "wizytówki" archiwów. Praca w nich winna być możliwie jak najbardziej wydajna i przyjemna. Dla każdej osoby korzystającej z akt przewiduje się jeden stół oraz fotel /zwykle fotel obrotowy/. Oprócz szaf czy regałów /często są to tzw. meblościanki/ na przechowywanie akt w pracowniach znajdują się czytniki do odczytywania mikrofilmów. W nowoczesnych archiwach duńskich i francuskich przewidziano na ten cel oddzielne małe pokoiki, ażeby osoby korzystające z czytników nie przeszkadzały innym osobom w pracowni. To samo dotyczy przepisywania tekstów na maszynie, przy czym w niektórych archiwach udostępnia się osobom korzystającym z akt maszyny będące własnością archiwum.

Czytniki do mikrofilmów są bardzo ważną częścią wyposażenia pracowni naukowych, archiwa czynią też starania, aby aparaty te były możliwie najlepsze. Korzysta się w dużym stopniu z aparatów amerykańskich i niemieckich, ale także krajowych. Najczęściej spotyka się aparaty firmy Kodak, m.in. modele PFCD i SP1, SP2, Motomatic MPG. Aparat Magnaprint PE-1A pozwala na prawie natychmiastowe sporządzenie reprodukcji z odczytywanego mikrofilmu. Inne czynniki spotykane np. w archiwach francuskich pochodzą z firmy zachodnoniemieckiej Remington /nie są one najlepsze/, ze znanej firmy Zeissa w Jenie /NRD/ oraz z firmy francuskiej "Optique et Précision de Levallois".

Do wyposażenia pracowni naukowej w archiwach francuskich należy też urządzenie do odczytywania pism wyblakłych,

Jest to lampa zwana lampą Wooda, działająca przez wykorzystanie promieni ultrafioletowych. Promienie te podkreślają kontrast między jasnymi i ciemniejszymi częściami dokumentu, przez co możliwe jest odczytanie pisma wyblakłego. Czytanie musi odbywać się w zaciemnionym pomieszczeniu.

Pracownie konserwatorskie

Wszystkie archiwa w obu omawianych krajach przywiązują wiele uwagi do posiadania dobrze zorganizowanej i wyposażonej pracowni konserwatorskiej. Zadania archiwów w zakresie konserwacji przechowywanych w nich zasobów są bardzo zróżnicowane. W celu właściwego zabezpieczenia archiwaliów w sensie przedłużenia ich żywotności i utrzymania w jak najlepszym stanie fizycznym, konieczne są różne zabiegi, jak oprawienie, oklejanie uszkodzonych kart, zwalczanie pleśni i insektów. Zabiegi zależą też od rodzaju materiałów podlegających konserwacji, gdyż inne zabiegi są konieczne w stosunku do pergaminów i skóry /oprawy ksiąg/, papieru, pieczęci itp. W ramach pracowni konserwatorskiej tworzy się z tego powodu odpowiednie grupy robocze, zaopatrując je równocześnie w odpowiednie urządzenia.

Pracownicy zajmujący się introligatorstwem dysponują przede wszystkim różnymi nożycami do cięcia papieru i tkaniny oraz prasami, do których wkłada się jednostki archiwalne /księgi, teczki akt itp./ po ich zeszytciu lub sklejeniu. W centralnym archiwum duńskim Rigsarkivet w Kopenhadze w pracowni introligatorskiej znajdują się dwie prasy dokręcane przy pomocy śrub oraz cztery prasy dźwigniowe. Poza tym dwie specjalne prasy służą do rozprostowywania dokumentów pergaminowych. Wszystkie wymienione prasy wyprodukowane zostały przez firmę Karl Krause w Lipsku. Nożyce do cięcia kartonu sprowadzono w tym archiwum z Niemieckiej Republiki Federalnej.

Oklejanie uszkodzonych, rozdartych lub podziurawionych kartek papieru /dokumenty papierowe, karty w księgach

czy poszytach /odbywa się na stołach o szklanej płycie, podświetlonej od spodu. W Rigsarkivet znajduje się sześć tego rodzaju stołów, wyprodukowanych przez duńską firmę Nordisk Tegbemaskine Industrii A/S. Oklejone czy naprawione dokumenty lub karty papieru osusza się na rozciągniętych między stojakami siatkach nylonowych, których producentem jest również duńska firma.

W związku z oklejaniem uszkodzonych kart papieru stosuje się laminację, którą można przeprowadzić w różny sposób. Najprostszym sposobem jest oklejenie bibułką japońską lub innym przejrzystym, a lekkim i mocnym materiałem. Odbywa się to na stole z podświetloną płytą. Stosowanie metody amerykańskiej A.Barrowa, polegającej na oklejaniu na ciepło uszkodzonej karty z obu stron, wymaga specjalnego aparatu zwanego Laminatorem. Centralne archiwum francuskie Archives Nationales posiada takie urządzenie od kilkunastu lat. Oklejanie odbywa się przy pomocy folii octanu celulozowego i gazy. Zabieg odbywa się przez 20-30 sekund przy temperaturze ok. 130°. W konserwowanym przy pomocy tego zabiegu papierze uzupełnia się równocześnie wszystkie dziury, powstałe czy to wskutek uszkodzeń mechanicznych, utraty przez papier spoistości, czy wskutek pleśni lub działania insektów.

Inną metodą jest tzw. metoda indyjska, polegająca na przeprowadzeniu zabiegu na zimno bez użycia laminatora, jedynie na stole pod szybą. Metoda ta jest stosowana głównie w odniesieniu do materiałów kolorowych i ilustrowanych.

Przed laminowaniem poddawany temu zabiegowi papier musi być odkwaszony. W Rigsarkivet stosuje się do tego celu plastikowy pojemnik na 60 litrów roztworu 1,5% wodorotlenku wapnia oraz tank z wirnikiem na 300 litrów do utleniania wodnego roztworu węglanu wapnia z dopływem dwutlenku węgla, przy której to reakcji powstaje dwuwęglan wapnia. Metodę tę opracował wspomniany wyżej A.Barrow. Stosuje się ją także w Archives Nationales w Paryżu, do czego służy

specjalny aparat. Zabieg odbywa się pod ciśnieniem. Po wyjściu kart z aparatu suszy się je na siatce nylonowej, podobnie jak w Rigsarkivet.

Archiwa duńskie i francuskie muszą również zajmować się zwalczaniem insektów, niszczących księgi i akta. Do celu tego - podobnie jak u nas - służą komory gazowe. Komory te są tak duże, że obsługujące je osoby mogą do nich wejść /w maskach gazowych dla zabezpieczenia się przed zatruciem, nawet jeśli komory są otwarte/. W archiwach francuskich stosuje się komory o pojemności 1 m³ i 2 m³. Komory te są umocowane w pracowniach konserwatorskich na stole lub umieszczone na kółkach. W tym ostatnim przypadku łatwo można je przesunąć. Są one tak urządzone, że zabieg dezynsekcji może odbywać się również w magazynie, w którym znajdują się zagrożone akta, a więc mogą być zastosowane również poza właściwą pracownią konserwatorską. Jest to wielka zaleta i ułatwienie w konserwowaniu akt w wielkich archiwach. Do niszczenia insektów stosuje się we Francji tlenek etylenu. Archiwa duńskie pracują w tym zakresie według metody opracowanej przez R.Kowalika i I.Sadurską /Warszawa/.

W archiwach francuskich wykazuje się dużą dbałość o konserwację opraw skórzanych na księgach; dotyczy to zwłaszcza Archives Nationales, gdzie sprawą tą zajmuje się oddzielna grupa robocza. Zniszczone oprawy skórzane usuwa się, a na ich miejsce daje nową skórę. Odrestaurowywuje się jednak tłoczenia i napisy, jakie znajdowały się na usuniętych oprawach. Do celu tego służą stampile, których zbiór jest tam bardzo bogaty. Najstarsze egzemplarze stampil pochodzą z XVIII wieku. Odtwarza się także złocone napisy, korzystając ze specjalnej folii ze złota. Gdzie to jest jednak możliwe, pozostawia się stare, oryginalne oprawy, poddając je konserwacji przez natłuszczenie czy nałożenie obwoluty chroniącej przed kurzem.

Pracownie konserwatorskie w obu krajach zajmują się także wykonywaniem napisów informacyjnych, umieszczanych w

magazynach. Są to napisy z nazwami zespołów czy też sygnaturami akt złożonych na danych regałach. Napisy te powinny być czytelne i tak solidnie wykonane, aby mogły przetrwać jak najdłużej. Dlatego nie używa się też atramentów anilinowych, czyli atramentów zwykłych lub służących do napełniania długopisów, gdyż szybko płowieją i stają się nieczytelne. Jeśli napisy informacyjne sporządza się odręcznie, używa się do tego celu atramentu chińskiego, produkowanego na bazie sadzy, lub tłustego atramentu drukarskiego. W zasadzie jednak napisy te drukuje się. Do tego służą specjalne podręczne drukarenki do etykiet, zaopatrzone w różnego formatu czcionki. Wykonane przy ich pomocy napisy nie różnią się od napisów wykonanych w zakładach drukarskich. Napisy te są bardzo estetyczne i trwałe.

W obu omawianych krajach wiele uwagi przywiązuje się także do konserwacji pieczęci, dla której to sprawy w archiwach centralnych obu krajów /Rigsarkivet i Archives Nationales/ wydzielono odrębne grupy robocze. W Archives Nationales nosi ona nazwę Gabinetu Sfragistycznego /Service de Sceaux/. Konserwacja polega głównie na zabezpieczaniu i restaurowaniu pieczęci uszkodzonych mechanicznie lub wskutek złych warunków przechowywania. Dla uchronienia pieczęci przed dalszym zniszczeniem uzupełnia się występujące na nich ubytki oraz oczyszcza się je z mikroorganizmów. W Rigsarkivet do oczyszczania porowatości służy specjalny aparat, mający 30 cm średnicy, a pracujący przy pomocy pompy o odpowiedniej do potrzeb zabiegu mocy. Wyprodukowała go firma zachodnioniemiecka E.Leybolds Nachfolger z Kolonii - Bayental. Oczyszczona z kurzu i zanieczyszczeń pieczęć może być poddana dalszym zabiegom, np. przez uzupełnienie ubytków woskiem przy pomocy igły ogrzewanej elektrycznością. Dla ochrony pieczęci przed częstym udostępnianiem sporządza się ich odlewy. Używa się w tym wypadku gipsu dentystycznego, siarki, wosku oraz glinki kolorowej. Do wykonania odlewu z glinki potrzebny jest piec do jej wypalania. Urządzenie takie, ogrzewające się do 950° znajduje się we wspomnianym

Gabiniecie Sfragistycznym w Archives Nationales. Ostatnią nowością w dziedzinie sporządzania odlewów pieczęci jest metoda galwanoplastyczna, stosowana również w wymienionym gabinecie. Oprócz specjalnego aparatu używa się do tego - jako materiału - preparatu plastycznego, wykazującego wielką trwałość i odporność na zmiany atmosferyczne.

Pracownie mikrofilmowo-reprograficzne

Obok pracowni konserwatorskich do najlepiej wyposażonych pod względem technicznym należą w Danii i Francji pracownie mikrofilmowo-reprograficzne. W zakresie mikrofilmowania akt najważniejsze są aparaty do zdjęć. W tym zakresie powszechna jest tendencja, aby to była aparatura o jak najwyższej jakości i możliwie jak najbardziej wydajna. Niemniejsza dbałość okazywana jest w stosunku do innych aparatów.

W Archives Nationales w Paryżu do wykonywania zdjęć mikrofilmowych służy aparat Micro-Jumma, wyprodukowany przez francuską firmę André Debria. Aparat ten został ulepszony przez pracowników obsługi, którzy dodali do niego światłomierz. Zaletą aparatu jest to, że naświetla się na nim równocześnie dwie taśmy, otrzymuje się zatem dwa negatywy na raz. Drugi aparat w tym archiwum jest marki Microfilmex, pochodzący również z francuskiej firmy R.S.Lazare. Natomiast trzeci aparat wyprodukowany został przez znaną firmę Kodak. Aparaty Micro-Jumma i Kodak spotyka się też w innych archiwach francuskich.

Centralne archiwum duńskie Rigsarkivet posiada do mikrofilmowania aparaty Recordak model MRD 2 E i Kodak Mikrofile Recordak model C1. W archiwach prowincjonalnych w Danii spotyka się też nowe modele aparatu Dokumator firmy Zeissa z Jany.

Do wykonywania zdjęć używa się również aparatu Recordak Starfile model RV2. Przy jego pomocy można naświe-

tlać - zależnie od potrzeby - równocześnie także dwie taśmy.

Zdjęcia pieczęci lub też zdjęcia kolorowe i inne wykonuje się w omawianych archiwach najczęściej przy pomocy aparatu Rolleiflex SL66 oraz Zeiss Ikon "Contarex". Używa się do nich różnych obiektywów m.in. Distagon lub Planar. Wykonywanie zdjęć ułatwiają elektroniczne lampy błyskowe Matador 400 lub Metz.

W Archives Nationales znajduje się specjalny aparat do wykonywania zdjęć map i planów o dużych formatach /m.in. 3 m x 4 m/. Wyprodukowała go francuska firma V.Bouzard.

Do wywoływania filmów w archiwach francuskich używa się najczęściej automatycznego aparatu Arhuéro /typ Che-nonceaux/, produkcji francuskiej. Wywołuje on z szybkością do 200 m na godzinę przy zawsze jednakowej temperaturze. Płyny uzupełniane są samoczynnie przy pomocy urządzenia typu Mixelev.

W duńskim Rigsarkivet działa wywoływaczka firmy Agfa-Copex FL400. Pracownie mikrofilmowe są też wyposażone w kopiarki. Archives Nationales dysponuje kopiarką do pozytywów i negatywów /nie ma ona marki/. Reostat pozwala regulować naświetlenie. W archiwach prowincjonalnych spotyka się kopiarki typu Rex Rotary.

Omawiane pracownie korzystają też z różnych powiększalników. Tak więc w pracowniach francuskich korzysta się z aparatów Pen 24 x 36 z obiektywem Saphir B, Durst Laborator 184 na wszystkie formaty /format jest ograniczony jedynie długością pomieszczenia - ciemni/, Durst Latic 240, zautomatyzowanego aparatu Normic z firmy Microfilmex czy też włoskiej produkcji aparatu Automat Super Color.

Do suszenia fotokopii map i planów w pracowni mikrofilmowej Archives Nationales w Paryżu używa się suszarki szafowej, wyprodukowanej przez firmy V.Bouzard - H.Camels.

Stoły montażowe w pracowniach mikrofilmowych są różnego typu. Spotyka się także stoły z podświetlonymi płytami.

W pracowniach tych są także różne inne aparaty. Można tu wymienić przykładowo urządzenie do kontroli filmów wraz z licznikami zdjęć, aparaty do nadawania połysku fotokopiom /typ Priors Burst/, aparaty z komórką fotoelektryczną /np. typu Lunasix 3/ o bardzo wysokiej precyzji, aparaty do wykonywania fotokopii /m.in. typ Minnesota/.

Uwagi końcowe

Powyższe omówienie nie jest kompletne, gdyż obejmuje tylko najważniejsze urządzenia, spotykane w każdym prawie archiwum. Niektóre archiwa, jak np. Rigsarkivet, prowadząc działalność wydawniczą, zarazem dysponują sprzętem drukarskim. W innych, np. Saint Ló, istnieją małe pracownie rysownicze wyposażone w sztalugi czy tablice kreślarskie, szablony itp.

Trzeba także pamiętać o fakcie, że w zakresie wyposażenia technicznego stale pojawiają się nowości. Ostatnio pojawił się na rynkach zachodnich aparat CF2 /Ultrasonic Film Conditioning System/ służący do wywoływania i czyszczenia filmów przy pomocy ultradźwięków, co daje w rezultacie film lepszej jakości. Aparat kosztuje 5750 funtów angielskich, a pracuje z szybkością do 35 m filmu na minutę. Informacja o tym, że francuskie Archives de la Loire nabyło w r. 1970 maszynę IBM wskazuje na próby zastosowania urządzeń elektronicznych w archiwach.

W celu przysłowiowego "trzymania ręki na pulsie" archiwa duńskie /Rigsarkivet/ nie kupują nowych urządzeń do producentów, ale je wydzierżawiają. W razie ukazania się urządzenia nowego typu, archiwa zaraz je otrzymują, zwracając dotychczasowe. Zabezpieczają sobie w ten sposób pracę na najnowszym sprzęcie. Dążenie do posiadania jak najlepszego i najnowszego sprzętu jest też zarówno w archiwach duńskich, jak i francuskich z powodzeniem realizowane.

R. Piechota, C. Ziółkowska
Warszawa

Dokumentacja techniczna Informacja o wybranych pozycjach bibliograficznych

Stan i zasoby archiwów technicznych biur projektowych konstrukcyjnych i innych odpowiednich komórek pozostają od dawna w centrum zainteresowania archiwów państwowych, sprawiających nadzór nad właściwą organizacją i przechowywaniem materiałów technicznych.

Postępujący stale rozwój w dziedzinie budownictwa, konstrukcji mechanicznych, technologii itp. znajduje swoje odbicie w różnych typach archiwów technicznych. Archiwa te mają wielkie znaczenie dla badań naukowych oraz dla bieżącej praktycznej działalności poszczególnych projektantów czy zespołów. Przechowywana w archiwach dokumentacja daje nie tylko możliwości zapoznania się z koncepcją określonych rozwiązań technicznych czy kosztami z nimi związanymi, ale stwarza możliwości nowych rozwiązań konstrukcyjnych.

Dlatego sprawą wielkiej wagi jest problem pełnego zabezpieczenia materiałów dokumentacji technicznej, ich właściwego opracowania i udostępniania zarówno dla potrzeb nauki, jak i bieżących rozwiązań gospodarki narodowej. Ważność tego problemu znajduje odbicie w bogatej literaturze, głównie krajów obozu socjalistycznego.

Przedstawione poniżej wybrane materiały bibliograficzne dają przegląd problemów związanych z selekcją, przechowywaniem i opracowywaniem dokumentacji technicznej.

1. Bajger L.: Zpracování stavební technické dokumentace v podnikovém archivu investora stavby. Archivní Časopis 1964 nr 1 s.32-38.
2. Blaschke Karl: Die Ausarbeitung von Grundsätzen über Aufbewahrung und Kassation von technischen Zeichnungsgut. Archivmitteilungen 1962 nr 2/3 s.96-99.
3. Blaschke Karl: /rec./: Engel P., Über das Ordnen und Verzeichnen von historischen Karten und Plänen. Der Archivar 1959 nr 1 s.56-57.
4. Čupr František: Spisovenská a archivní manipulace technickou dokumentací ve strojírenském podniku. Archivní Časopis 1963 nr 4 s.224-230.
5. Denisowa L.W.: Někotoryje widy techničeskoj dokumentacii i komplektowanije gosudarstwiennych archiwow. Woprosy Archiwowiedienija 1964 nr 2 s.49-52.
6. Dřimal Jaroslav: Poznámky k moderní dokumentaci. Archivní Časopis 1956 nr 3 s.150-156.
7. Feldman D.S.: Projektanty ekonomiat wremja i gosudarstwiennoje sredstva. Woprosy Archiwowiedienija 1965 nr 4 s.63-65.
8. Filippow N.G.: O podgotowkie kadrow dla nauczno-techničeskich archiwow. Sowjetskije Archivy 1969 nr 5 s. 60-62.
9. Głazkow A.W., Nudga I.S.: Na służbie techničeskogo progressa. Woprosy Archiwowiedienija 1965 nr 1 s.37-40.
10. Głazkow A.W., Nudga I.S.: Organizacija raboty wykori-

stannja dokumentalnych materialiw techničeskogo archiwu. Naukowo-Informacijnyj Biuleteń 1965 nr 2 s.18-22.

11. Goldenberg L.A., Owczynniki R.V.: Posobiye po techničeskim archiwam. Istoričeskij Archiv 1957 nr 2 s.204-208.
12. Gołowczenko O., Miszczenko S.: Někotoryje woprosy organizacii techničeskich archiwow. Naukowo-Informacijnyj Biuleteń 1964 nr 2 s.26-32.
13. Górska Krystyna: Konferencja archiwalna poświęcona zagadnieniom kartografii i dokumentacji technicznej. Archeion 26: 1956 s.247-251.
14. Hladik Čestmir: Sovetské zkušenosti z ukládání a ze zpracování grafického materiálu. Archivní Časopis 1956 nr 2 s.73-79.
15. Hladik Čestmir /rec./: Kuzin A.A., Techničeskije archivy. Moskwa 1956. Archivní Časopis 1958 nr 1 s.47-51.
16. Höher Fritz: Die Nutzbarmachung von technischen Zeichnungen für die sozialistische Praxis. Archivmitteilungen 1963 nr 6 s.232-233.
17. Höher Fritz: Rationelle Ablage von Zeichnungen im Archiv. Archivmitteilungen 1961 nr 3 s.82-85.
18. Iljina O.K., Feldman D.S.: O chranenii techničeskoj dokumentacii. Sowjetskije Archivy 1966 nr 6 s.78-80.
19. Informacja o przechowywaniu dokumentacji technicznej. Warszawa 1968 ss.21, 8, 4. Powiel.
20. Instrukcja. Przepisy o przechowywaniu i ewidencji materiałów obserwacyjnych i pomiarowych oraz planów i dokumentów w Dziale Hydrologii PIHM. Warszawa 1949.
21. Kolankowski Zygmunt: Dokumentacja techniczna jako

źródło historyczne. Kwartalnik Historii Kultury Materialnej 6: 1958 s.395-403.

22. Kolankowski Zygmunt /rec./: Kuzin A.A. Techniczieskije archivy. Moskwa 1956, Archeion 28: 1958 s.269-274.
23. Kut Bohumil: K některým otázkám archivování technických podkladů u nás. Archivní Časopis 1962 nr 1 s. 26-29.
24. Kuzin A.A.: Archiwa techniczne. /Rozdział 12. Materiały dokumentacji technicznej w archiwach państwowych/. Warszawa 1958. s.21-30. Odb. z Archeionu 28.
25. Kuzin A.A.: Katalogi techniczieskich archiwow. /W/: Trudy Istoriko-Archiwnogo Instituta, t.5. Moskwa 1954 s. 213-250.
26. Kuzin A.A.: Nauczno-istoriczieskaja cennost' techniczieskich dokumentalnych materialow. Sowietiski Archivy 1967 nr 6 s.60-67.
27. Kuzin A.A.: Techniczieskije Archivy. Moskwa 1956 s.252. Zob. poz. 11, 15, 22, 24, 32.
28. Lake L.S. /rec./: Archives techniques and functions in a modern society. Archives Nr 20: 1958 s.260-261.
29. Lesjuk Petr: Technické archivy v SSSR. Úkoly a organizace technických archivů v SSSR. Archivní Časopis 1959 nr 4 s.219-229.
30. Lesjuk Petr: Technické archivy v SSSR /dokončení/. Archivní Časopis 1960 nr 1 s.23-31.
31. Liman G.: Techniczieskij Archiw Czernigowskoj kontory "Obliprojekt". Naukowo-Informacijnyj Biuleteń 1961 nr 4 s.13-14.
32. Linko G.: Wylączanie makulatury z materialów archiwów

technicznych. W: Kuzin A.A., Archiwa techniczne. Rozdział 6. Brakowanie dokumentacji technicznej. Warszawa 1958 ss.47. Przekłady z obcej literatury archiwalnej. Nr 4.

33. Lippert Helmut: Instandsetzung von Karten und Plänen vor der Archivierung. Der Archivar 1967 nr 3 s.275-281.
34. Lipiński Bronisław: Geodezyjno-kartograficzna dokumentacja inwestycyjna. Przegląd Geodezyjny 1965 nr 12 s. 465-467.
35. Łajko M.: O centralizacji chranienija nauczno-techniczieskoj dokumentacii. Sowietiski Archivy 1967 nr 6 s. 55-60. Zob. poz. 59.
36. Metodiczieskije ukazaniya po ekspertizie naucznoj i prakticzieskoj cennosti techniczieskich dokumentalnych materialow. Moskwa 1956 ss.67.
37. Metodiczieskije ukazaniya po ekspertizie naucznoj i prakticzieskoj cennosti techniczieskich dokumentalnych materialow. Priemiornyj pierieczień techniczieskich dokumentalnych materialow s ukazaniem srokow i miest ich chranienija. Moskwa 1957 ss.69.
38. Misserman M., Miszczenko S.: O centralizacji chranienija i szirokom ispolzowanii nauczno-techniczieskoj dokumentacii. Naukowo-Informacijnyj Biuleteń 1964 nr 4 s. 3-7.
39. Miszczenko S.: Kontrol za techniczieskimi archiwami. Naukowo-Informacijnyj Biuleteń 1964 nr 5 s.13-17.
40. Miszczenko S.K.: O chranienii i ispolzowanii nauczno-techniczieskoj dokumentacii. Woprosy Archiwowiedienija 1964 nr 3 s.48-51.
41. Nikiforow E.I.: Otbór na chranienije materialow brizow. Woprosy Archiwowiedienija 1965 nr 4 s.60-64.

42. Odlanicki-Poczobut M.: Dokumentacja geodezyjna w ramach dokumentacji projektowo-kosztorysowej. Rocznik Geodezyjny 1954.
43. Orobinskij S.: Organizacja pracy technicznego archiwu na predprijatii. Naukowo-Informacyjny Biuletėn 1961 nr 5 s.11-14.
44. Prawila pracy technicznych archiwow. Moskwa 1957 ss.37.
45. Programma kursa "Techniczeskije i kino-fono-dokumenty i archivy w SSSR" Moskwa 1954 ss.21.
46. Prussak O.W.: O kompletowaniu oblasznego archiwu techniczeskimi dokumentami. Woprosy Archiwowiedienija 1963 nr 1 s.63-68.
47. Puzanow K.I.: Ekspertiza cennosti i obespieczenije sochrannosti nauczno-techniczeskoj dokumentacii. Sowiet-skije Archivy 1967 nr 6 s.68-72. Zob. poz.63.
48. Rekomendacii po metodikie ekonomiczeskogo analiza dejatel'nosti archiwnych uczezdienij w oblasti nauczno-techniczeskoj obrabotki dokumental'nych materialow, sozdanija i usowierszenstwowanija opisiej k nim. Odobreny uczenym sowietom WNIIDAD 29 fewrala 1969 g. Moskwa 1968 ss.47.
49. Rzewski K.: Dokumentacja naukowo-techniczna. Rocznik Geodezyjny 1954.
50. Sarnowicz Jerzy, Kapko Roman: Gospodarka rysunkowa w przemyśle. Warszawa 1957 ss.118.
51. Sarnowicz Jerzy: Rysunki techniczne i ich przechowywanie w archiwach. Archeion 25: 1956 s.178-183.
52. Scholtz Erazm: Stan i zasób archiwów technicznych w

- biurach projektowych na terenie miasta Poznania. Archeion 55: 1971 s.99-107.
53. Seminar po techniczeskim archiwam. Woprosy Archiwowiedienija 1964 nr 2 s.140.
 54. Skelton R.A.: Propose d'etablissement d'un catalogue collectif des auteurs des cartes et plans manuscrits d'Angleterre. Journal of the Society of Archivists 1957 nr 6 s.172.
 55. Staron Olimpia: Archiwalne opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej omawiane w czasopismach archiwalnych w ZSRR, CSRS i NRD. Archeion 45: 1966 s.85-96.
 56. Staron Olimpia: Dokumentacja techniczna odbudowy i rozbudowy przemysłu warszawskiego w latach 1944-1965. Archeion 49: 1968 s.53-60.
 57. Staron Olimpia: Konferencja na temat roli dokumentacji inwestycyjnej w gospodarce narodowej i badaniach naukowych. Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 1968 nr 2 s.510-511.
 58. Staron Olimpia: Konferencja warszawska pt. "Rola dokumentacji inwestycyjnej w gospodarce narodowej i badaniach naukowych". Archeion 49: 1968 s.175-176.
 59. Staron Olimpia /tłum./: Łajko W.M., O centralizacji przechowywania dokumentacji naukowo-technicznej. Przeglądy z obcej literatury archiwalnej. Nr 9 s.7-15. Zob. poz.35.
 60. Staron Olimpia: Niektóre problemy kwalifikowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej. Biuletyn Archiwum PAN. Nr 7: 1964 s.3-13.
 61. Staron Olimpia: Organizacja biur projektowych budow-

nictwa miejskiego w latach 1947-1955. Archeion 43: 1966 s.201-218.

62. Staroń Olimpia: Problem dokumentacji technicznej w archiwach. Archeion 25: 1956 s.166-177.
63. Staroń Olimpia /tłum./: Puzanow K.J., Ocena wartości i zabezpieczanie dokumentacji naukowo-technicznej. Przeglądy z obcej literatury archiwalnej. Nr 9 s.29-36. Zob. poz.47.
64. Staroń Olimpia: Uwagi o porządkowaniu akt instytucji naukowych o profilu technicznym. Biuletyn Archiwum PAN. Nr 5: 1962, s.14-22.
65. Staroń Olimpia, Górską-Golaska Krystyna, Żytyński Stanisław: Dokumentacja projektowo-kosztorysowa. Mapy i fotografie w archiwum zakładowym. Poznań 1964 ss.29. Korespondencyjny kurs archiwalny. Powiel.
66. Szaronow F.I., Szutowa W.A.: Odbor nauczno-technicheskoy dokumentacii na gosudarstvennoje chranieniye. /Iz opyta CGA RSFSR/. Sowjetskije Archiwy 1971 nr 2, s. 79-83.
67. Szymańska-Pętala Jadwiga: Dokumentacja techniczna o obiektów zabytkowych Warszawy z lat 1918-1965. Archeion 49: 1968 s.47-52.
68. Tiagunow O.N.: Niekotoryye woprosy centralizacii chranieniia i ispolzowaniia nauczno-technicheskoy dokumentacii. Woprosy Archiwowiedeniia 1963 nr 4 s.22-31.
69. Trzciański Gustaw: Instrukcja o sposobie i trybie prowadzenia archiwum technicznego. Warszawa 1954 ss.23.
70. Turoniowa Wanda: Archiwa techniczne w województwie wrocławskim. Archeion 45: 1966 s.75-84.
71. Welsch Heinz: Zur Bewertung von Projektierungsunterlagen. Archivmitteilungen 1968 nr 5 s.197-199.

Krzysztof Radczuk
Warszawa

Pomoce ewidencyjne w archiwach zakładowych

Rodzaje pomocy ewidencyjnych, do prowadzenia których zobowiązane są archiwa zakładowe, określają instrukcje o organizacji i zakresie działania archiwów zakładowych /składnic akt/. Zgodnie z tymi instrukcjami podstawowymi środkami ewidencyjnymi są:

a/ spisy zdawczo-odbiorcze - sporządzane na drukach powszechnego użytku A 30. Spisy te przechowywane są w archiwum zakładowym w dwu egzemplarzach. Pierwsze egzemplarze tych spisów układa się w kolejności numerów, wynikających z wykazu spisów zdawczo-odbiorczych. Stanowią one podstawową ewidencję zasobu archiwum zakładowego /składnicy akt/. Drugie egzemplarze spisów zdawczo-odbiorczych ułożone według komórek organizacyjnych stanowią podstawową ewidencję przy poszukiwaniu potrzebnych materiałów archiwalnych,

b/ wykaz spisów zdawczo-odbiorczych /A 31/, w którym rejestruje się poszczególne spisy zdawczo-odbiorcze w miarę przekazywania materiałów archiwalnych przez komórki organizacyjne. Spisy zdawczo-odbiorcze otrzymują kolejne numery wynikające z wykazu spisów zdawczo-odbiorczych,

c/ dowody zdawczo-odbiorcze materiałów przekazanych do archiwum państwowego, protokoły przekazania i spisy przekazanych akt /A 33/,

d/ dowody przekazania akt na zniszczenie /protokoły brakowania - A 34, spisy wybrakowanych akt - A 33, zezwolenia archiwum państwowego/,

e/ karty udostępniania materiałów na miejscu w archiwum lub wypożyczenia ich poza jego obręb /A 32/,

f/ protokoły braku lub uszkodzenia udostępnianych materiałów.

Wymienione pomoce ewidencyjne, z wyjątkiem kart udostępniania, zaliczone są do akt kategorii A. W szeregu zakładów pracy omówione pomoce ewidencyjne są niewystarczające. Dlatego też prowadzi się w archiwach zakładowych /składnicach akt/ dodatkowe pomoce ewidencyjne w zależności od potrzeb zakładu pracy i rodzaju przechowywanych materiałów archiwalnych.

Jednakże nawet w zakładach pracy, w których w pierwszym okresie działalności archiwum zakładowego /składnicy akt/ omówione pomoce ewidencyjne zdają egzamin, po kilku lub kilkunastu latach funkcjonowania archiwum, okazuje się, że stają się one mało czytelne. Z wymienionych w spisach zdawczo-odbiorczych akt /A 30/, po wybrakowaniu akt przeterminowanych, przechowuje się nadal w archiwum po kilka jednostek archiwalnych i nieraz odszukanie ich na spisach sprawia dość duże trudności. Dlatego też, w drodze eksperymentu, archiwa państwowe zalecają niektórym archiwom zakładowym /składnicom akt/ dokonywanie inwentaryzacji akt kategorii A na kartach inwentarzowych stosowanych w archiwach państwowych. Kartom inwentarza nadaje się układ strukturalno-rzeczowo-chronologiczny, to znaczy karty układu się według komórek organizacyjnych, a w ich obrębie rzeczowo

według wykazu akt. W przypadku braku wykazu akt karty układu się w układzie logicznym nadanym przez archiwistę. W obrębie poszczególnych grup rzeczowych - obowiązuje układ chronologiczny. Przy inwentaryzacji akt kategorii A na kartach inwentarzowych, pomoce ewidencyjne stosowane w archiwum zakładowym /składnicy akt/ stają się w pewnym stopniu podobne do pomocy ewidencyjnych stosowanych w archiwum państwowym.

SPRAWY ORGANIZACYJNE SAP

Dyskusja nad programem
Pomaturalnego Studium Archiwistyki w Warszawie

Działające od 1969 r. Pomaturalne Studium Archiwistyki w Warszawie opiera się jak dotąd na programach tymczasowych, przy czym grupa specjalistów prowadzi prace nad ustaleniem programów ostatecznych. Programy te mają być przedstawione Ministerstwu Oświaty i Szkolnictwa Wyższego do zatwierdzenia. Projekt programów przedmiotów specjalistycznych został ostatnio sprecyzowany i poddany dyskusji. Naradę, która odbyła się 30 września 1971 r. w Warszawie prowadził doc. dr Andrzej Tomczak, jako koordynujący na zlecenie Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego całość programu. W dyskusji uczestniczyli przedstawiciele Departamentu Programowego Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego, Komisji Programowej tegoż Ministerstwa, Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, Pomaturalnego Studium Archiwistyki, autorzy poszczególnych części programu i jego recenzenci.

Żywa dyskusja poruszyła szereg istotnych zagadnień. Wskazano na konieczność przeprowadzenia uściśleń terminologicznych, w szczególności wyeliminowania nadawania różnych nazw tym samym elementom nauczania w różnych częściach programu. W związku z tym sporo uwagi poświęcono zagadnieniu powracania do raz już omówionych tematów. Uzna-

jąc potrzebę, określoną względami dydaktycznymi, utrzymania pewnych powtórzeń występujących na różnych etapach nauczania, co sprzyja gruntownemu przyswojeniu i utrwaleniu wiadomości, postulowano ograniczenie ich do niezbędnego minimum. Ciekawa była w związku z tym wypowiedź wykładowcy przedmiotów archiwistycznych, który stwierdził, iż obserwowany spadek zainteresowania w drugim roku nauki /III i IV semestr/ wiąże się, według przeprowadzonych przez niego sondaży, ze zbytnio rozbudowanym systemem powtarzania wiadomości podanych już w toku pierwszego roku nauczania /semestr I i II/.

Dyskusja wskazała też na potrzebę dalszego dostosowania programu do tzw. "sylwetki absolwenta", którego zasadniczym zadaniem - nie tracąc z oczu innych możliwości - będzie zatrudnienie w archiwach zakładowych. W związku z tym zgodzono się na odpowiednie, dość szerokie rozbudowanie, w ramach programu przedmiotu "ekonomia polityczna" podstawowych zagadnień ekonomiki przedsiębiorstwa.

Zwrócono również uwagę na potrzebę wprowadzenia do programu, a co za tym idzie do przyswojenia słuchaczom, ujęć podkreślających integralność spraw archiwistyki w Polsce, niezależnie od ustawień organizacyjnych. W nawiązaniu do tego wskazano na konieczność skreślenia w kilku miejscach programu słów "archiwa państwowe" - wskazując, że ujęcie takie zacieśnia spojrzenie na całość zagadnienia. Pewnej rozbudowie powinny natomiast ulec informacje na temat archiwów nie wchodzących do państwowej służby archiwalnej.

Postulaty dyskutantów objęły również sprawy pomocy dydaktycznych. Podkreślono, że konieczne jest wstawienie do programu, obok już tam uwidoczniionych pracowni archiwistyki, pisanie na maszynie i kreślarstwa również pracowni konserwacji materiałów archiwalnych dalej gabinetów historycznego, dokumentacji technicznej, dokumentacji audiowizualnej oraz gabinetu organizacji pracy biurowej.

Kilka głosów dyskusyjnych poruszyło sprawę spisów literatury pomocniczej uwidocznionej w programie. Przyjmując założenie, że wykazy te przeznaczone są dla nauczycieli, zauważono wszakże, że zbytnie ich nasycenie literaturą obcojęzyczną i trudno dostępną nie jest wskazane. Postulowano skrócenie wykazów przez dokonanie wyboru najpotrzebniejszych pozycji. Zwrócono przy tym uwagę, że zasadniczy przedmiot zawodowy "archiwistyka" nie został opatrzony, przynajmniej w programie powielanym - zestawem literatury pomocniczej, co stanowi dotkliwą lukę.

Owocna i rzeczowa dyskusja zakończona została zgłoszonym ex praesidio postulatem, by szczegółowe uwagi sformułowane na piśmie przesłane zostały koordynatorom całości, którzy ustosunkują się do nich przy dalszych pracach nad doskonaleniem programu Pomaturalnego Studium Archiwistyki w Warszawie.

P.S.

ANKIETA "ARCHIWISTY"

Redakcja "Archiwisty" pragnąc przystosować formę i treść naszego biuletynu kwartalnego do potrzeb Czytelników ze wszystkich środowisk archiwalnych kraju oraz uzyskać sugestie i propozycje co do działalności Stowarzyszenia zwraca się z apelem o jak najliczniejszy udział w niniejszej ankiecie. W tym celu prosimy o udzielenie odpowiedzi na pytania ankiety. Wśród uczestników ankiety zostaną rozlosowane nagrody książkowe.

A. Pytania ankiety

1. Który z artykułów zamieszczonych w "Archiwiscie" przydał się Koleżance - Koledze w pracy zawodowej?
2. Jaka tematyka jest zdaniem Koleżanki - Kolegi pomijana w naszym kwartalniku i jakie tematy należałoby omawiać w następnych numerach?
3. Który ze stałych działów interesuje szczególnie Koleżankę - Kolegę: a/ Sprawy organizacyjne SAP, b/ Nowe wydawnictwa archiwalne, c/ Prasa o archiwach i archiwistach, d/ Kronika Stowarzyszenia?
4. Jakie zmiany należałoby wprowadzić w dalszych numerach "Archiwisty"?
5. Czy "Archiwista" może liczyć na współpracę Koleżanki - Kolegi i w jakiej formie?

6. Jakie prace powinny podejmować Oddziały i Koła Stowarzyszenia?

B. Dane o uczestniku ankiety

1. Wykształcenie
2. Staż pracy archiwalnej
3. Wiek
4. Miejsce pracy /na przykład: a/ archiwum państwowe lub wydzielone, b/ archiwum zakładowe, c/ inna instytucja/.
5. Sposób otrzymywania "Archiwisty" /np. kolportaż SAP, prenumerata przez zakład pracy, w inny sposób/.
6. Czy Koleżanka - Kolega jest członkiem Stowarzyszenia?

Odpowiedzi na pytania ankiety prosimy kierować na adres: Redakcja "Archiwisty", Warszawa, ul. Nowy Świat 72, pokój 8, w terminie do dnia 30 czerwca 1972 r. Odpowiedzi mogą być również anonimowe z tym, że tylko ankiety opatrzone imieniem i nazwiskiem oraz dokładnym adresem wezmą udział w losowaniu nagród.

Wyniki losowania zostaną ogłoszone w "Archiwiscie".

NOWE WYDAWNICTWA ARCHIWALNE

Niektóre teoretyczne i praktyczne zagadnienia oceny i archiwalizacji materiałów filmowych i dźwiękowych. Przekłady z obcej literatury archiwalnej. Nr 11. Warszawa 1971 ss. 53. Wyd. NDAP.

Kolejny zeszyt "Przekładów z obcej literatury archiwalnej" ukazał się pod tytułem "Niektóre teoretyczne i praktyczne zagadnienia oceny i archiwalizacji materiałów filmowych i dźwiękowych".

Zawiera on tłumaczenia trzech artykułów z niemieckich czasopism archiwalnych "Der Archivar" i "Archivmitteilungen" oraz dwa artykuły z archiwalnego czasopisma radzieckiego "Sowietskije Archiwy". Zeszyt poświęcony jest zagadnieniom bardzo ważnym i aktualnym w archiwistyce współczesnej. Zawiera on następujące artykuły:

- 1/ M. Kunath: Archiwalizacja źródeł dźwiękowych,
- 2/ H. Kofer: Archiwum Telewizji Niemieckiej,
- 3/ H. J. Weinbrenner: Niemieckie Archiwum Radiowe we Frankfurtie n. Menem,
- 4/ E. I. Nikiforow: O analizie krytycznej materiałów filmowych i ich miejscu w Państwowym Zasobie Archiwalnym,
- 5/ L. N. Kriukowa, W. F. Runge, W. G. Frołow: Zagadnienia analizy źródłoznawczej dokumentów filmowych i gromadzenia ich w archiwach państwowych.

Tłumaczenie na język polski powyższych artykułów dopełnia dotkliwą lukę w polskiej literaturze archiwalnej, poświęconej problemom oceny i archiwalizacji materiałów fotograficznych, filmowych i nagrań.

Inwentarz archiwalny Wydziału Statystyki Przemysłu, Handlu Wewnętrznego i Kredytu GUS 1918-1939. Warszawa 1971, Centralne Archiwum GUS, Statystyka w dokumencie archiwalnym nr 7, s.XLII, 102, cena zł 15,-

Inwentarz jest kolejnym wydawnictwem w serii "Statystyka w dokumencie archiwalnym" poświęconym materiałom przedwojennego GUS. Znajdujemy tu cenne, choć fragmentaryczne, informacje dotyczące statystyki przemysłu i zatrudnienia oraz materiały naświetlające problemy spółek akcyjnych i bilansu płatniczego Polski międzywojennej. Obszerny wstęp zawiera charakterystykę pracy badawczej odpowiedniego Wydziału GUS, pozostałych po nim materiałów oraz metody ich opracowania archiwalnego. Inwentarz omawia 785 jednostek archiwalnych. Inwentarz wraz ze wstępem opracował kol. Rafał Mozołowski.

P R A S A

O A R C H I W A C H I A R C H I W I S T A C H

Z dużym zadowoleniem stwierdzić należy, że ostatnie miesiące przynoszą wiele interesujących informacji prasowych, które dotyczą działalności i zasobów aktowych wielu archiwów. Są wśród nich też ciekawostki z problematyki archiwów zagranicznych.

x

EXPRESS WIECZORNY nr 190 informuje czytelników o interesujących zbiorach fotograficznych, znajdujących się w Archiwum Dokumentacji Mechanicznej. Głównie chodzi o fotografie z czasów okupacji hitlerowskiej, których opracowanie ostatnio tam zakończono. Zdjęcia te wykonał zespół prasowy Zeitung Verlag Krakau - Warschau. Były one publikowane w prasie hitlerowskiej, ukazującej się w Generalnej Gubernii. Zdjęcia te ukazują wydarzenia na froncie oraz życie w okupowanych przez hitlerowców miastach. Wiele z nich to cenne dokumenty dla Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce. /Por. też: DZIENNIK LUDOWY nr 193, ŻYCIE WARSZAWY nr 195/.

"Co kryje archiwum wojewódzkie"? - to tytuł artykułu z TRYBUNY MAZOWIECKIEJ nr 169. W nim to właśnie zostały zawarte wiadomości o Archiwum Państwowym m.st. Warszawy i Województwa Warszawskiego, które działa od 5 czerwca 1951 r.

"W placówce tej - czytamy - znajdziemy akta miejskie i gminne z terenu województwa warszawskiego, z XIX-XX wieku, akta administracji państwowej z lat 1919-1939, akta szkolne, sądowe, notarialne instytucji i organizacji społecznych oraz gospodarczych". Archiwum posiada akta żandarmerii carskiej, gubernatorów naczelnych żandarmerii w Siedlcach i Płocku. Źródła te niewątpliwie uzupełniają wiedzę o ruchu robotniczym i narodowo-wyzwoleńskim tego okresu. Świetnie zachowały się materiały dotyczące dziejów Płocka lat 1808-1950. Sporo źródeł dotyczy lat międzywojennych. W archiwum tym przechowuje się też dokumenty ostatniej wojny, dotyczące zbrodni hitlerowskich. Placówka warszawska posiada nadto zbiór prasy, ulotek, fotografii oraz akta urzędów, organizacji i instytucji z pierwszych lat Polski Ludowej, w zasadzie do 1950 r.

ŻOŁNIERZ WOLNOŚCI nr 175 zawiera obszerny artykuł pt. "Przeszło sto tysięcy osób skorzystało z usług działu kwerend osobowych CAW". Czytelnik dowiaduje się o sposobie załatwiania spraw związanych z wydawaniem różnego charakteru poświadczeń w Centralnym Archiwum Wojskowym. Jedni potrzebują dla celów emerytalnych zaświadczenia o wysłudze lat w wojsku lub organach bezpieczeństwa, inni szukają potwierdzenia swego członkostwa w ruchu oporu, jeszcze inni proszą o potwierdzenie odbycia służby wojskowej. Rokrocznie do CAW napływa kilkanaście tysięcy zgłoszeń z całego świata. W ciągu ostatnich ośmiu lat załatwiono ogółem 105 906 spraw. Wydział Kwerend Osobowych CAW dostarcza również zainteresowanym instytucjom i osobom fotokopie świadectw szkolnych, historii chorób, wniosków o odznaczenie oraz wyroków sądów. W zakończeniu zostały wymienione inne archiwa, które mają akta informujące również i o sprawach osób wojskowych, szczególnie pełniących służbę w latach II wojny światowej.

"Historia ziemi krakowskiej zawarta w dokumentach bezcennej wartości" - to artykuł Barbary Natkaniec, który

opublikowany został w ECHU KRAKOWA nr 205 z dnia 2 września 1971 r. Autorka zapoznaje czytelnika z dziejami Archiwum Miasta Krakowa i Województwa Krakowskiego. Placówka ta powstała w r. 1952 z połączenia Archiwum Akt Dawnych m. Krakowa i Archiwum Państwowego w Krakowie. Na terenie województwa archiwum podlega 8 placówek powiatowych: w Bochni, Chrzanowie, Krakowie, Nowym Sączu, Nowym Targu, Oświęcimiu, Tarnowie i Żywcu. Zbiory omawianego archiwum zawierają dokumenty od XIII w. do czasów najnowszych. Są wśród nich bezcenne dokumenty pergaminowe, pieczęcie majestatyczne królów polskich, akta samorządowe miast i wsi od XIII w. Do najbardziej interesujących zaliczyć należy też materiały organizacji politycznych i społecznych. W oddziale akt staropolskich na Wawelu przechowywane są archiwalia rodowe i rodzinne. Wśród bogactwa placówki krakowskiej znajdują się zbiory kartograficzne /XIII-XX w./ i prasy konspiracyjnej z okresu II wojny światowej. Na uwagę zasługuje szerokie udostępnianie zasobu aktowego do prac naukowych i popularyzatorskich. Archiwum Państwowe Miasta Krakowa od dnia 1 września 1971 r. funkcjonuje w pomieszczeniach zastępczych z uwagi na generalne prace remontowe w centrum Krakowa. /Problemy związane z przeprowadzką podane zostały w GAZECIE KRAKOWSKIEJ nr 165, ITD - ilustrowanym magazynie studenckim nr 27 oraz DZIENNIKU POLSKIM nr 189/.

GŁOS WIELKOPOLSKI nr 210 zawiera artykuł Marcina Rydlewicza pt. "Historia w aktach". Autor omawia w nim działalność Powiatowego Archiwum Państwowego w Lesznie. Placówka ta zajmuje się zabezpieczeniem, gromadzeniem, przechowywaniem i udostępnianiem archiwaliów dotyczących zarówno Leszna jak i powiatów sąsiednich: gostyńskiego, kościańskiego, rawickiego i wolsztyńskiego. Archiwum to posiada głównie akta z lat 1793-1950; znajdują się tu też materiały gmin, starostw i landratur, akta kościelne, częściowo urzędów niemieckich z okresu okupacji /zachowały się w znikomej części/. Te ostatnie są jeszcze jednym dowodem zbrodniczej działalności hitlerowców na tym terenie. Archi-

wum posiada w swoim zasobie ponad 200 afiszy i plakatów z okresu od XIX w., przeszło 300 fotografii i pocztówek oraz około 800 fotokopii. Uzupełnienie stanowi ponad 3 tys. mb mikrofilmów. Placówka ta uczestniczy też w pracach naukowo-badawczych.

x

W Archiwum Państwowym m.Łodzi i jej województwa - czytamy w TRYBUNIE OPOLSKIEJ nr 196 - znajduje się cenny zabytek odnoszący się do epoki rolniczej tego miasta. Są to "Xięgi wieczyste obywatelstwa miasteczka Łodzi z lat 1775-1822". Wśród dokumentów można natrafić na opisy wielu szczególnych wydarzeń na terenie Łodzi. Dla historyków języka najciekawszy jest dialekt łęczycko-sieradzki używany w "Xięgach".

"Dzieje Śląska w dokumentach archiwalnych" to notatka z KURIERA POLSKIEGO nr 168. Czytelnik dowiadyuje się z niej o zgromadzeniu bogatych materiałów o najstarszych dziejach miast śląskich w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Katowicach oraz w archiwach Będzina, Bielska-Białej, Bytomia, Cieszyna, Częstochowy, Gliwic, Pszczyny i Tarnowskich Gór. Z unikalnych źródeł na uwagę zasługują dokumenty pergaminowe oraz najstarsza na Śląsku księga miejska w języku polskim - Protokolarz Miasta Wodzisławia z przełomu XV i XVI wieku. Poza wspomnianymi placówkami - czytamy - istnieje na Śląsku ponad 900 archiwów w zakładach przemysłowych pozostających pod opieką Wojewódzkiego Archiwum Państwowego.

Do interesujących zaliczyć należy notatkę zamieszczoną w PANORAMIE PÓŁNOCY nr 34. Dowiadujemy się z niej, że w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Gdańsku, w dziale 16-wiecznej korespondencji pomiędzy Elblągiem i Gdańskiem odnaleziono pismo Rady miasta Gdańska, dotyczące przyspieszenia wykonania rozkazu króla Zygmunta I w sprawie zbu-

rzenia zamku krzyżackiego w Pasłęku. /Por. też: DZIENNIK TORUŃSKI nr 185/.

x

SŁOWO LUDU nr 247 z br. zamieszcza obszerną informację o ukazaniu się informatora o materiałach archiwalnych z początków PRL, wydanego przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych. Do informatora wykorzystano kwerendę, którą objęto 227 zespołów przechowywanych w archiwach podległych NDAP oraz w Centralnym Archiwum Wojskowym. /Podobną informację zamieszcza też GAZETA BIAŁOSTOCKA nr 237/.

"Archiwum Ludzi Morza w Gdańsku" - to tytuł informacji z GŁOSU WYBRZEŻA nr 190. Okazuje się, że grono działaczy Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Morskiego w Gdańsku realizuje wysiłkiem społecznym, inicjatywę stworzenia specjalnego archiwum. Pracami kieruje jeden z nestorów polskich działaczy morskich - Bolesław Polkowski. W archiwum tym gromadzić się będzie dane o wszystkich ludziach, którzy w ciągu ostatnich przeszło 50 lat wnieśli godny uwagi wkład w rozwój naszej gospodarki, kultury, nauki i obronności morskiej. /Por. też: GŁOS SZCZECIŃSKI nr 193/.

GAZETA POZNAŃSKA nr 142 zawiera notatkę pt. "Archiwa dziś i jutro". Podane są w niej informacje o przebiegu dyskusji nad projektem nowej ustawy o archiwach i materiałach archiwalnych, opracowanym przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych. /Ponadto: ILUSTROWANY KURIER POLSKI nr 172/.

KURIER LUBELSKI nr 167 z 1971 r. w obszernym artykule donosi o odnalezieniu dokumentów zakopanych w czasie okupacji. Zupełnie przypadkowo w piwnicy jednego z gospodarstw w Górnem pod Milejowem odkopano dokumenty sprzed prawie 30 lat. Wśród tych źródeł znalazły się zaświadczenia, książeczka wojskowa, zdjęcia. Materiały te należały

do Pawła Jana Kolaszyńskiego oraz Ryszarda Urbanka, którzy przyszli przypuszczalnie w 1942 r. do tej wsi - uciekając przed terrorem hitlerowskim z terenów zachodnich włączonych wówczas do Rzeszy. Redakcja pisma zwraca się do czytelników z prośbą o ewentualne poinformowanie o dalszych losach tych ludzi.

W GAZECIE KRAKOWSKIEJ nr 165 z br. notatka, z której dowiadujemy się, że kontrole przeprowadzone przez Powiatowe Archiwum Państwowe w Chorzowie w niektórych punktach skupu Krakowskiego Przedsiębiorstwa Surowców Wtórnych wykazały występowanie wśród makulatury cennych akt, unikalnych książek i czasopism pochodzących z byłych bibliotek czy archiwów organizacji kulturalno-społecznych, działających w okresie międzywojennym. "Dokumenty te - czytamy - ze względu na dużą wartość historyczną powinny trafić do Archiwum Państwowego, Biblioteki lub chrzanowskiego Muzeum".

x

STOMIŁOWIEC - organ Samorządu Robotniczego PZOS "Stomil" w Poznaniu nr 14 /205/ z 1971 r. zawiera notatkę informującą o wyróżnieniu kol. J.Zboralskiego b.kierownika Archiwum Zakładowego zaszczytną odznaką Kół Młodzieży Wojaskowej.

x

W lipskim archiwum państwowym, jak podaje ŻYCIE LITERACKIE nr 29, odnaleziono korespondencję Mozarta z jednym z wydawnictw muzycznych, dalej listy synów J.S.Bacha, a także E.T.A.Hoffmana, Lortzinga oraz innych. Zbiory te, obejmujące 2000 pozycji uważane były za zniszczone w końcowym okresie drugiej wojny światowej.

GAZETA BIAŁOSTOCKA w nr 195 podaje kilka drobnych informacji pt. "Migawki filmowe". Wśród nich zainteresować może krótka notatka pt. "Filmowe skarby". Dowiadujemy się z niej o tym, że Wszechzwiązkowe Archiwum Filmowe w Moskwie, które powstało w r. 1949, ma obecnie największą na świecie kolekcję filmów. Katalog tego archiwum obejmuje przeszło 35 tys. tytułów, tzn. blisko 10 tys. więcej niż drugie z kolei archiwum filmowe w Paryżu. /Por. też: NOWINY RZESZOWSKIE nr 196/.

NOWINY RZESZOWSKIE nr 163 zawierają wiadomość o ukazaniu się w USA ciekawej pozycji - Informatora o archiwach polonijnych. Ośrodek Kultury Polskiej w Orchard Lake wydał swój V zeszyt monograficzny pt. "Wstępny informator o Archiwach Polsko-Amerykańskich". Autorem informatora jest prof. Józef Swastek, wykładowca historii i archiwista polonijnych Zakładów Naukowych. Pozycja ta zawiera informacje o 72 archiwach na całym świecie, w których można znaleźć materiały dotyczące Polonii amerykańskiej.

DZIENNIK LUDOWY nr 192 w obszernej notatce podaje szczegóły dotyczące otwarcia biblioteki Johna F.Kennedy'ego. Zgodnie z tradycją amerykańską wszystkie dokumenty związane z administracją kolejnego prezydenta USA gromadzone są po zakończeniu kadencji prezydenckiej w specjalnej instytucji noszącej nazwę biblioteki, ale łączącej w sobie zbiory archiwalne, muzealne i biblioteczne i pozostającej pod zarządem Głównego Urzędu Archiwów Stanów Zjednoczonych, która nosi jego imię. W nowo otwartej bibliotece w Waltham w stanie Massachusetts zgromadzono 3,3 mln stron źródeł dotyczących osoby prezydenta. Wśród dostępnych ... "papierów historyk lub szperacz może znaleźć wiele interesujących faktów i szczegółów oświetlających różne zdarzenia i motywy postępowania osób z otoczenia Kennedy'ego w okresie jego prezydentury".

Czytelnika zainteresować może obszerna informacja zamieszczona w EXPRESSIE POZNAŃSKIM nr 186 na temat prac

wykonywanych w Polsce dla sekty mormonów. Prawie 5,5 mln zdjęć polskich dokumentów genealogicznych powędrowało już do podziemnego laboratorium w Górach Skalistych Ameryki Północnej /okolice miasta Salt Lake City/. Jak się okazuje przed 4 laty, za pośrednictwem "Cekopu", zawarta została umowa między Naczelną Dyрекcją Archiwów Państwowych i Archiwum Dokumentacji Mechanicznej z jednej strony, a przedstawicielami amerykańskiej sekty religijnej mormonów z drugiej, w myśl której zobowiązano się wykonać ok. 15 mln zdjęć polskich dokumentów genealogicznych, znajdujących się w archiwach państwowych i urzędach stanu cywilnego - obejmujących okres do 1870 r. Praca ta prowadzona na aparaturze dostarczonej przez stronę amerykańską ma być wykonana do 1976 r. Mikrofilmowanie odbywa się w Warszawie, Łodzi i Lublinie. Z notatki dowiadujemy się, że analogiczną umowę zrealizowało już dla tej sekty kilka państw m.in. Węgry. /Por. też: DZIENNIK LUDOWY nr 196/.

Oprac. B.W.

KRONIKA STOWARZYSZENIA

W dniu 30 lipca 1971 r. Prezydium ZG SAP opracowało i przekazało Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych wniośki w sprawie projektu "Ustawy o archiwach i materiałach archiwalnych". Wnioski dotyczyły głównie sformułowań mówiących o pracownikach archiwów wszelkich szczebli i typów.

X

6 sierpnia 1971 r. Sekretariat ZG przekazał Komisji Partyjnej przy państwowej służbie archiwalnej uwagi w sprawie realizacji uchwał i wniosków SAP dotyczących ogólnych problemów archiwów polskich za lata 1968-1971.

X

Dnia 25 sierpnia br. ZG SAP otrzymał pismo Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych zatwierdzające uzgodniony wykaz akt dla SAP, który będzie obowiązywał Zarząd Główny oraz wszystkie ogniwa Stowarzyszenia od dnia 1 stycznia 1972 r.

X

26 sierpnia 1971 r. rozesłany został do wszystkich ogniw terenowych SAP regulamin konkursu na najlepszego archiwistę zakładowego województwa. Informację w tej sprawie zob. "Archiwista" nr 3 /26/ s.34-36.

X

W dniach 3 i 21 września 1971 r. zbierała się na spotkania robocze grupa warszawskich członków Prezydium ZG, celem omówienia bieżących spraw organizacyjnych.

x

21 września br. Sekretariat ZG zwrócił się z apelem do wszystkich ogniw terenowych oraz członków Stowarzyszenia o aktywne włączenie się do ogólnonarodowej dyskusji nad Wytycznymi KC PZPR na VI Zjazd Partii pod nazwą "O dalszy socjalistyczny rozwój Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej".

x

W dniu 30 września 1971 r. w Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych przeprowadzona została dyskusja nad projektem programu Pomaturalnego Studium Archiwistyki w Warszawie. Szczegóły zob. s.24-25.

x

12 października br. zebrało się kolejne posiedzenie Prezydium Zarządu Głównego SAP. Dokonano przeglądu spraw bieżących, ustalono termin i porządek dzienny IV plenarnego zebrania Zarządu Głównego.

x

23 października w Pomaturalnym Studium Archiwistyki w Warszawie odbyła się uroczysta inauguracja kolejnego roku nauczania. Z ramienia ZG do zebranych przemówiła kol. W.Lipińska, wiceprzewodnicząca ZG SAP.

x

Na posiedzeniu Rady Archiwalnej, poświęconym dyskusji nad kolejną wersją projektu "ustawy o archiwach i materiałach archiwalnych", które obradowało w dniu 25 października 1971 r. przewodniczący ZG SAP przedstawił stanowisko Stowarzyszenia w stosunku do przepisów dotyczących spraw zatrudnienia w archiwach zakładowych.

x

W dniu 27 października 1971 r. przedstawiciele sekretariatu ZG SAP spotkali się z przewodniczącą Głównej Komisji Rewizyjnej SAP kol. W.Klonowską, celem omówienia bieżącej sytuacji organizacyjnej i roboczej.

x

List do Redakcji

WOJEWÓDZKIE
ARCHIWUM PAŃSTWOWE
w Rzeszowie
ul. Bóznicza 4

Szanowny Panie Redaktorze

Odpowiadając na pismo Pana Redaktora przesyłamy żądane informacje dotyczące wypadku kradzieży materiałów archiwalnych, stwierdzonych w Archiwum Państwowym w Przemyśle.

W sierpniu 1970 r. Dyrekcja otrzymała wiadomość o zatrzymaniu w Zgorzelcu obywatela szwedzkiego Jarla Wikin-ga Maniette, który usiłował nielegalnie przewieźć za granicę obok różnych zabytków kultury materialnej również 6 dokumentów pergaminowych. Bliższe zbadanie dokumentów przez komisję powołaną przez władze śledcze we Wrocławiu, w skład której wchodził pracownik naukowy Archiwum Państwowego we Wrocławiu i Ossolineum, wykazało, że pochodzą one ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyśle.

Przeprowadzone skontrum w Archiwum Przemyskim stwierdziło brak 19 pergaminów i innych akt, głównie z zespołów "akta miasta Przemyśla" i "archiwum Grecko Katolickiego Biskupstwa w Przemyśle". O brakach tych niezwłocznie zawiadomiono Milicję Obywatelską w Przemyśle.

- 43 -

Dochodzenia przeprowadzone początkowo przez MO we Wrocławiu, a następnie przez Milicję przemyską i rzeszowską wykazały, że kradzieży dokonał w Archiwum starszy manipulant Z.Parszywka.

Zaistniałe wypadki znalazły swe odbicie w artykułach prasowych, które sugerowały, że kradzieży dokonali pracownicy Archiwum, co niewątpliwie było nie tylko krzywdzące dla ogółu pracowników, ale niezgodne z rzeczywistością. Wiadomości zostały sprostowane w miejscowym organie "Nowiny Rzeszowskie" przez dyrekcję Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Rzeszowie.

W wyniku dochodzeń z końcem listopada 1970 r. zostali aresztowani Z.Parszywka, który przyznał się do kradzieży, a także dwaj inni obywatele z zewnątrz Archiwum, którzy byli odbiorcami skradzionych dokumentów. Od jednego z nich znowu za pośrednictwem innej osoby nabył te dokumenty J.W.Maniette. Wymieniony obywatel szwedzki był ożeniony z mieszkanką Przemyśla i tutaj przebywał kilkakrotnie.

Rozprawa przeciwko Z.Parszywce i współnikom odbyła się w Sądzie Wojewódzkim w Rzeszowie. Wyrok, który zapadł w dniu 4 września br. skazał Z.Parszywkę na 3 lata więzienia, 2 lata pozbawienia praw obywatelskich, 18 tys. grzywny i 35 tys. odszkodowania dla Archiwum. Drugi oskarżony, skazany za paserstwo, dostał 2 lata więzienia i 3 tys. zł grzywny. Trzeci z oskarżonych został uniewinniony.

Wyrok nie jest prawomocny i Prokurator Wojewódzki zapowiedział skargę rewizyjną do Sądu Najwyższego.

Kierownik OT
/-/ mgr Wanda Kaput

Dyrektor WAP
/-/ dr Tadeusz Bieda

KOMUNIKATY REDAKCJI

Redakcja przypomina zainteresowanym instytucjom, że
należy odnowić prenumeratę

biuletynu kwartalnego Stowarzyszenia Archiwistów Polskich

ARCHIWISTA

Prenumeratę na rok 1972 w wysokości zł 30,- /trzydzieści złotych/ za 1 egzemplarz należy wpłacić przelewem bankowym lub przekazem PKO na rachunek bieżący PKO, Warszawa, 1-9-121834, Zarząd Główny Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, z uwagą: "prenumerata na rok 1972". Równocześnie prosimy o podanie dokładnego, aktualnego adresu wysyłkowego.

X

Redakcja "Archiwisty" informuje, że posiada jeszcze pewne ilości numerów "Archiwisty" z lat 1965-1970. Członkowie i instytucje, pragnący skompletować zaległe roczniki mogą zgłaszać zapotrzebowania, które będą załatwiane w miarę istniejących możliwości, w kolejności zgłoszeń.

Numer zamyka się w dniu 30 października 1971 r.

SPIS TREŚCI

S. Nawrocki: Nowości w zakresie mechanizacji pracy w archiwach duńskich i francuskich	1
R. Piechota, G. Ziółkowska: Dokumentacja techniczna. Informacja o wybranych pozycjach bibliograficznych	13
K. Radczuk: Pomoce ewidencyjne w archiwach zakładowych	21
Sprawy organizacyjne SAP	24
Dyskusja nad programem Pomaturalnego Studium Archiw- styki w Warszawie	24
Ankieta „Archiwisty”	27
Nowe wydawnictwa archiwalne	29
Prasa o archiwach i archiwistach	31
Kronika Stowarzyszenia	39
List do Redakcji	42
Komunikaty Redakcji	44

Cena numeru zł 7,50
Dla członków SAP — bezpłatnie